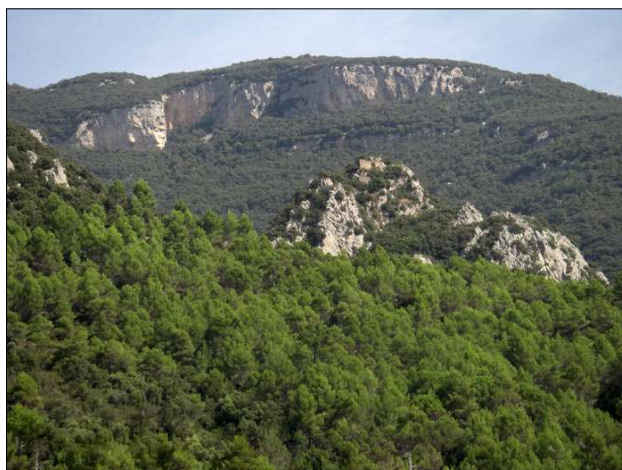

CASTELLS CATALANS

BEUDA

Nom del castell: Beuda
Data de construcció: XI
Municipi: Beuda
Comarca: Garrotxa
Altitud: 561 m
Coordenades (Geogràfica - ETRS89)
del Castellot: E 2.713087 N 42.244448
del castell gòtic: E 2.704511 N 42.237843
Com arribar-hi: el castell original és l'anomenat Castellot de Beuda i es troba situat dalt d'un turó a 561 metres. Per accedir-hi es pot acostar amb cotxe fins a un lloc habilitat com a aparcament prop de la masia de ca n'Oliveres, i des d'aquí cal enfil·lar un costerut corriol fins al sempre visible castell. El castell gòtic és al pla a 339 metres i a l'oest del nucli de Beuda on s'hi accedeix per pista forestal.

El Castellot amb la muntanya de la Mare de Déu del Mont al fons. Foto de Ricard Ballo.

De fet Beuda té dos castells: el Castellot com a castell original i principal, situat a un indret emcimbellat sobre el terme de Beuda, i el castell gòtic (o de can Queixàs) situat al pla i proper al nucli de l'església.

El Castellot

Història

El castell de Beuda és documentat per primer cop el 1002, data en què el Papa Silvestre II va confirmar les possessions de l'església de Girona, entre les quals apareix: «...*la sellam sancti Laurentii, quod est supra castrum Bobeta...*». Aquest docu-

El Castellot amb els murs arran de la cinglera. Foto de Ricard Ballo.

ment deixa molt clar que es tracta del castell de Beuda, no del castell del Pla o de Can Queixàs.

L'any 1021 torna a aparèixer esmentat «*Sancti Laurentii (es refereix a Sant Llorenç de Sous) qui est situs supra castrum Beuda...*» en el testament del comte de Besalú, Bernat Tallaferro.

Es creu que el primer comte de Besalú, Udaldar Bernat, senyor del castell de Mont-ros, es va casar amb Ermessenda, senyora de Beuda i Montagut. Amb aquest enllaç quedaven units en una sola família els feus de Castelló de Bas, Beuda, Montagut, Mont-ros i Milany, patrimoni secular de la casa de Bas. Ermessenda (1119) va deixar el Castellot a mans del seu nét Udaldar II, vescomte de Besalú mort el 1123. Aquest any, el senescal Guillem Ramon I de Montcada assumeix la tutoria de l'hereu Pere Udaldar, encara un infant. El comte Ramon Berenguer III de Barcelona confia al tutor les possessions del vescomte de Bas, l'any 1126. Pere Udaldar, que fou el primer a canviar el nom de Besalú pel de Bas, morí l'any 1127 i la possessió passà a la seva tia-àvia Beatriu, filla d'Udaldar Bernat.

L'any 1281, l'hereva, Sibil·la de Palau, muller d'Hug V d'Empúries vengué el castell al rei Pere el Gran qui, més tard el donà a Ponç Hug IV d'Empúries pels serveis prestats en la invasió franca de Felip III de França. Després de molts

El Castellot amb la muntanya de la Mare de Déu del Mont al fons. Foto de Ricard Ballo.

anys de pertànyer a la casa de Bas, el Castellot va passar a mans de la família Queixàs. Així consta que l'any 1308 el Cavaller Jaume Berenguer de Queixàs tenia propietats a Beuda. Berenguer Andreu de Queixàs, senyor del castell de Beuda, es casà amb Elisabet senyora del castell de l'Hostal. L'any 1360 apareix com a propietari del Castellot el senyor de Queixàs, per llegat familiar.

Al segle XV la família Queixàs es construí un castell gòtic al pla, prop de l'església. En la façana d'aquesta fortalesa tardana hi ha l'escut de la família i és anomenada, precisament, mas Queixàs. És possible que a l'època medieval tardana, el castell roquer fos abandonat.

Descripció

El castell de Beuda, anomenat per la gent del país com «castell dels moros» o «castell de les Bruixes», està ubicat al nord del nucli urbà, en un dels darrers contraforts de la Mare de Déu del Mont.

A l'angle sud-est del castell hi ha una torre de planta circular de 5,5 metres d'alçada, diàmetre interior de 2,45 m i gruix dels murs de 1,10 m. Adossada a la torre hi ha una construcció, construïda posteriorment, de planta rectangular, d'una longitud de 9,40 m per 10,60 m. A la paret occidental s'obre una porta d'una amplada de 1,10 i una alçada de 2,05 però només es conserva fins al nivell de les dovelles. L'arc ha estat totalment arrencat. A la resta de murs s'obren algunes espitlleres i finestres. Aquesta construcció tindria dos nivells i el parament és més irregular que el de la torre. Fora del recinte sobirà, al seu angle sud-oest, hi ha les restes d'una cisterna i d'un possible pou.

Els costats meridional i oriental del puig on hi ha la fortificació estan protegits pels mateixos cingles naturals, al costat nord-oest, que queda més desprotegit, hi ha les restes d'una muralla que té 3 metres d'alçada i un gruix de 80 centímetres.

La primera de les construccions que es degué realitzar és la torre circular, segurament bastida a la primeria del segle XI. La sala de pedra adossada seria substituïda per la construcció actual, del segle XIII. El castell de Beuda és una mostra important de castell de l'alta edat mitjana. La torre rodona és una de les més antigues de la Garrotxa que ha arribat als nostres dies. I cal remarcar que la majoria de les torres mestres restants de la comarca són de planta rectangular.

Extret de *Catalunya Romànica, vol. IV La Garrotxa*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 221-222. ISBN 84-7739-156-4. i de https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Beuda

Elena Fàbregas i Corts
Jordi Gironès i Vilardebò
Maig de 2014

Castell Nou de Beuda

Castell Nou de Beuda del Pla, registrat amb aquest nom a la Direcció General del Patrimoni cultural de la Generalitat. També conegut com el castell de Queixàs, fou propietat d'aquesta família fins al 1780. A partir d'aquesta data passa a mans de Francesc Coll. El 1831 era en possessió de Melcior-Lluís de Bou. Tot i que es documenta que el 1955 el seu estat era lamentable, actualment s'ha restaurat i és propietat del senyor Roca d'Olot.

Construcció del segle XV bastida sobre un edifici més antic. Està format per tres cossos de diferent alçada. El cos principal és de planta rectangular i teulat a dues aigües amb els vessants vers les façanes principals. La porta principal és d'arc de mig punt adovellat i la resta d'obertures tenen la llinda i els brancals realitzades amb carreus ben tallats mentre que la resta dels murs es realitzaren en pedra poc desbastada. Algunes de les finestres tenen decoració gòtica amb un arc conopial calat esculpit a la llinda i figures animals a les impostes. A la part superior són visibles els antics merlets tapiats per fer unes golfes. A la façana posterior hi ha annex un altre cos d'alçada inferior i amb la teulada perpendicular a la del cos principal. Aquí també són visibles sota la teulada els antics merlets tapiats.

El tercer cos és la torre de l'homenatge, que disposa de planta baixa, amb el mur atalussat, i tres pisos superiors. Una de les finestres del segon pis té dos arquets trilobats sense la columna central. Després de les restauracions es substituï el teulat a dues aigües per un de pla amb merlets.

(Declarat l'any 1949 Bé Cultural d'Interès Nacional, tipus monument històric).

Extret de la web del patrimoni de la Generalitat de Catalunya:

http://patmapa.gencat.cat/web/guest/patrimoni/arquitectura?articleId=HTTP://GAUDI_ELEMENTAR-QUITECTONIC_622

El castell del pla. Foto de Jordi Gironès.

El castell del pla. Foto de Ricard Ballo.

Elena Fàbregas i Corts
Jordi Gironès i Vilardebò
Maig de 2014